

INNEHÅLL

Inledning	s.2
Regelverkets effektivitet – en del av konkurrensen	s.2
Ökad skattekonkurrens inom EU	s.2
Vad är platt skatt?	s.3
Den platta skattens utbredning	s.4
Estland var först	s.4
Från direkta till indirekta skatter	s.5
Estlands bolagsskatt är unik för EU	s.5
Slovakien har gått längst	s.6
Det svenska skattesystemet	s.6
Policyslutsatser	s.7
Källor	s.8

Platt skatt skärper konkurrensen om före- tagens investeringar

Per Tervahauta

ITPS, Bryssel
November 2005

Efter EU:s utvidgning 2004 märks tydliga tecken på en ökad skattekonkurrens. Skattekonkurrens förknippas vanligtvis med bolagsskatten, men på senare tid har även skattesystem som helhet fått ökad uppmärksamhet.

”Platt skatt” har på kort tid fått stor spridning i de forna öststaterna. Platt skatt innebär kortfattat att alla inkomster oavsett inkomstslag beskattas med en och samma skattesats. Den stora fördelen är enkelheten. Den främsta nackdelen anses vara att den framförallt gynnar höginkomsttagare.

Estland var först i Europa med att införa platt skatt 1994 och fler länder har följt efter sedan dess. Idag har nio länder i Europa infört platt skatt och fler överväger att göra det. Utifrån ett konkurrensperspektiv är det därför av största intresse för Sverige att följa utvecklingen.

Välkommen till Tillväxtpolitisk utblick, en publikation från ITPS

I Tillväxtpolitisk utblick presenterar vi korta, tematiska artiklar om aktuella och tillväxtrelevanta frågor. Tidskriften är tänkt att tjäna som ett komplement till våra mer omfattande rapporter och korta nyhetsbrev.

Vår avsikt är att skapa ett forum för aktuella tillväxtpolitiska frågor. Innehållet i Tillväxtpolitisk utblick ska ha nyhetsvärde, ge nya vinklar på kunskap, vara av intresse för nyckelpersoner inom olika ämnesområden och ha stor relevans för den tillväxtpolitiska agendan i Sverige.

Artiklarna är skrivna av ITPS analytiker och ibland av särskilt inbjudna skribenter, de förhandsgranskas av personer med fackkunskap. Innehållet speglar ITPS omvärldsanalys och projektverksamhet i Sverige och i utlandet.

För att hålla hög kvalitet och relevans vill vi uppmuntra till en dialog mellan läsare och intressenter. Synpunkter och förslag på teman är alltid välkomna då vi är måna om att utveckla en så bra och läsbar produkt som möjligt.

Välkommen att kontakta redaktören *Anders Östhol* på e-postadress: anders.osthol@itps.se

För kostnadsfri prenumeration kontakta:

Marianne Löfgren,
marianne.lofgren@itps.se

Inledning

Artikeln uppmärksammar inledningsvis den ökande skattekonkurrensen inom EU. Därefter följer en redogörelse för systemet med platt skatt och dess utbredning. Studien fokuserar på Estland som var först att införa platt skatt, men

beskriver även kortfattat Slovakien som gått längst. Artikeln gör ingen bedömning av vilka skattenivåer som är mest lämpliga, utan begränsar sig till skattesystemens funktion.

Regelverkets effektivitet – en del av konkurrensen

Internationaliseringen leder till ökad konkurrens om företagets investeringar. Ländernas relativa konkurrenskraft avgörs av många faktorer. En viktig egenskap är dock förnyelseförmågan och beredskapen att tidigt möta förändrade förutsättningar i omvärlden.

Företagens investeringsbeslut bygger på en helhetssyn av företagsklimatet i det enskilda landet. De offentliga institutionernas funktion och regelverkets effektivitet är en faktor utöver exempelvis tillgång till utbildad arbetskraft, närhet till marknaden, infrastruktur, arbetskraftens kostnad och skatter. Så kallad institutionell

konkurrens mellan länder antas få en allt större betydelse.

På senare tid har olikheterna i de nationella skattesystemen inom EU fått särskilt stor uppmärksamhet. Anledningen är att man ser tydliga tecken på en tilltagande skattekonkurrens avseende både skattesatser och själva regelsystemens utformning i sin helhet. Platt skatt har fått stor spridning i de forna öststaterna. För ett högskatteland som Sverige är det därför av särskilt stort intresse att följa utvecklingen inom området och tidigt vidta nödvändiga åtgärder för att inte tappa konkurrenskraft.

Ökad skattekonkurrens inom EU

Inom EU omfattas idag de flesta politikområden som har betydelse för företagen av gemenskapsrätten, dock inte skattelagstiftningen. Skatte-reglerna bestäms i huvudsak av de enskilda medlemsstaterna så länge de inte strider mot EU:s statsstödsregler.

En indirekt effekt av den ökade harmoniseringen av regelverken på den inre marknaden innebär därmed att skatterna får en relativt sett större betydelse vid företagets val av investeringsland. För det gamla EU-15 blev detta extra tydligt i och med utvidgningen av EU 2004.

I hälften av de nya medlemsstaterna genomfördes skattereformer som trädde i kraft från och med januari 2004. Dessa innebar både stora skattesänkningar och radikala förenklingar av själva systemen. Ungern, Tjeckien, Lettland, Slovakien och Polen sänkte sina bolagsskatter med 2–8 procentenheter. Den genomsnittliga lagstadgade bolagsskatten bland de nya medlemsstaterna uppgick till 21,5 procent 2004, vilket kan jämföras med 31,6 procent inom EU-15 motsvarande år

(European Commission 2004). Sedan 2004 har ytterligare skattesänkningar skett och fler planeras i de nya medlemsstaterna.

Flera bedömare befarar att en ökad skattekonkurrens, främst avseende bolagsskatten, kommer att leda till ett destruktivt "race to the bottom" när olika länder försöker överträffa varandra i syfte att attrahera utländska investeringar. Flera gamla EU-länder försöker därför bromsa utvecklingen. Tyskland och Frankrike krävde exempelvis gemensamma miniminivåer för bolagsskatten direkt efter utvidgningen av EU den 1 maj 2004. Nederländernas regering har nyligen förordat en miniminivå för bolagsskatten inom EU på 20 procent.

Bolagsskattesatserna i de olika länderna säger dock inte så mycket om den faktiska skatten eftersom varje land erbjuder olika former av skattemässiga avdrag och avsättningar. Dessutom betalar många av de stora multinationella företagen inte någon bolagsskatt överhuvudtaget till följd av internprissättning, vilket innebär att de

I praktiken existerar det 25 olika skattesystem inom EU. Kommissionen försöker därför uppnå en överenskommelse om en gemensam konsoliderad bolagsskattebas på EU:s inre marknad.

Platt skatt innebär i princip att alla inkomster beskattas med samma skattesats oavsett om de härstammar från arbete eller kapital och oavsett storlek.

Ett komplicerat skattesystem försvårar kontrollen och lämnar större utrymme för skatteplanering och svarta affärer, vilket leder till skattebortfall för staten.

flyttar vinsten mellan dotterbolag i olika länder. Små företag som enbart finns representerade på hemmamarknaden har dock inte samma möjlighet till skatteplanering. Förmodligen innebär det att små företag betalar en generellt sett högre skatt än stora företag.

I och med att bolagsskattebasen skiljer sig väsentlig åt mellan olika medlemsstater är det svårt att jämföra de faktiska bolagsskattesatserna. I praktiken existerar det 25 olika skattesystem inom EU. Kommissionen försöker därför uppnå en överenskommelse om en gemensam konsoliderad bolagsskattebas på EU:s inre marknad (European Commission 2005b).

Eftersom det krävs total enighet ifråga om skatter är sannolikheten liten att man ska kunna enas om en gemensam bolagsskattebas och än mindre en gemensam miniminivå på bolagsskatten under överskådlig tid. Utan överenskommelse ökar pressen ytterligare på EU-15 att genomdriva reformer.

I Tyskland var skatterna en het fråga inför valet och i Frankrike har Premiärminister Dominique de Villepin nyligen deklarerat att Frankrike ska sänka sina skatter och förenkla skattesystemet.

Vad är platt skatt?

Platt skatt innebär i princip att alla inkomster beskattas med samma skattesats oavsett om de härstammar från arbete eller kapital och oavsett storlek. Normalt sett är dock inkomster upp till en viss nivå skattefria och endast inkomster över den aktuella nivån beskattas med den proportionella skatten. Resultatet blir ett visst mått av progressivitet. Personer med de lägsta inkomsterna betalar en lägre skatt i förhållande till inkomsten eller ingen skatt alls. I Sverige skulle exempelvis nuvarande grundavdrag kunna användas för att skapa en mer eller mindre progressiv skatt.

Platt skatt är inte synonymt med låg skatt. Rent teoretiskt kan skatten vara upp till 100 procent av inkomsten. De ivrigaste förespråkarna för platt skatt förordar dock normalt också låga skatter. Majoriteten av de länder som har infört platt skatt har också skattesatser på relativt låga nivåer.

Den stora fördelen med en platt skatt är enkelheten och att den tar bort de flesta incitamenten för skatteplanering. En platt skatt minskar

I Österrike trädde en ny stor skattereform ikraft den 1 januari 2005 som innebar en sänkning av bolagsskatten från 34 till 25 procent. Skattereformen, som syftade till att radikalt förenkla skattesystemet och åstadkomma skattelättnader för stora inkomstgrupper, används i marknadsföringen av Österrike som investeringsland.¹

Ett annat exempel är Nederländerna, som har beslutat att sänka bolagsskatten från dagens 31,5 procent till 29,1 procent från 2007. Vidare slopas skatten på aktieutdelning under 2006.

Belgien har genomfört en skattereform som träder ikraft 2006 och som innebär förmånliga regler för företagsetableringar i landet. Den belgiske premiärministern Guy Verhofstadt ska dessutom ge sig ut på en världsomspännande "turné" för att lansera den nya skattereformen i hopp om att locka till sig utländska investeringar.

Storbritannien, Italien, Spanien och Grekland ser också över sina skattesystem med avsikt att förenkla dessa eller sänka skatterna. I Spanien och Tyskland har även rådgivare till respektive regering tidigare föreslagit platt skatt.

därmed den administrativa kostnaden för både myndigheter och företag, vilket frigör resurser som kan användas för investeringar i produktion och ge fler sysselsatta. En platt skatt i Sverige skulle exempelvis innebära att de hårt kritiserade 3:12-reglerna i princip skulle kunna avskaffas helt och hållet.

Ett komplicerat skattesystem försvårar kontrollen och lämnar större utrymme för skatteplanering och svarta affärer, vilket leder till skattebortfall för staten. Det kan dessutom i värsta fall innebära att de samhällsekonomiskt "mest lönsamma företagen" konkurreras ut till förmån för mindre produktiva och även mindre seriösa företag, bara för att de är bättre på att hantera/undvika skattereglerna.

Den främsta kritiken som riktas mot platt skatt är att den anses gynna de som tjänar mest. Ett progressivt system syftar till att utjämna inkomstskillnaderna i samhället genom att de som tjänar mer även beskattas med en högre skattesats.

¹ Se exempelvis annons i The Economist, October 1st–7th 2005, the Austrian Business Agency, s.27.

Totalt har nio länder i Europa infört platt skatt och det ser ut att bli fler.

Kritikerna menar också att de flesta andra s.k. konsumtionsskatter i praktiken är regressiva eftersom låginkomsttagare konsumerar en större andel av sin inkomst än höginkomsttagare, vilket

innebär att en större andel av inkomsten går till moms och andra typer av konsumtionsskatter än för höginkomsttagare.

Den platta skattens utbredning

I Europa är och har den progressiva beskattningen varit den i stort sett allena rådande fram till 1994 då Estland, som första land i Europa, introducerade en platt inkomstskatt på 26 procent. Fram till dess hade tankarna och idéerna kring en platt skatt endast funnits i teorin och avfärdats av de flesta som en teoretisk konstruktion. Estlands skattereform fick snabbt efterföljare i de två andra baltiska staterna och på senare år har systemet med platt skatt snabbt vunnit terräng företrädesvis i det ”nya EU” och länder från det forna östblocket.

Totalt har nio länder i Europa infört platt skatt och det ser ut att bli fler. Efter regimskiftet i Polen den 25 september 2005 kan platt skatt bli aktuell och samma sak gäller om det blir regimskifte i Tjeckien efter nästa års val i juni 2006. Hittills har dock inget land inom EU-15 infört platt skatt.

Historiskt sett är inte den platta skatten något nytt fenomen. I Hong Kong har man exempelvis haft

platt skatt sedan 1947 och under den första halvan av 1800-talet och det tidiga industrisamhället var platt skatt det dominerande skattesystemet i Europa. Tabell 1 visar vilka länder i Europa som har infört någon form av platt inkomstskatt till dags dato.

TABELL 1 Länder med platt skatt, skattesats vid introduktionen och introduktionsår

	Skatt %	Introduktionsår
Estland	26	1994
Litauen	33	1994
Lettland	25	1995
Ryssland	13	2001
Serbien	14	2003
Ukraina	13	2004
Slovakien	19	2004
Georgien	12	2005
Rumänien	16	2005

Källa: The Economist (2005) "The case for flat taxes", 14 April

Estland var först med att införa platt skatt i Europa.

Estland var först

Estland var först med att införa platt skatt i Europa. Landet har genomgått en omfattande politisk och ekonomisk omvandling sedan landet återfick sin självständighet 1991. Den parlamentariska demokratin är väl utvecklad med stabila och väl fungerande institutioner, vilket även gäller för marknadsekonomin. Estland har kommit långt i anpassningen till EU:s gemensamma regelverk inklusive utbyggnaden av den institutionella strukturen. Estland är med i ERM II sedan juni 2004 och siktar på ett medlemskap i EMU under 2007. Ett mål som har starkt stöd både politiskt och bland allmänheten.

Estland har haft en genomsnittlig årlig tillväxt på omkring 6 procent de senaste 10 åren. Under 2004 uppgick tillväxten till 7,8 procent och prognosen för åren 2005 och 2006 visar på en fortsatt tillväxt på cirka 6 procent.

Reallönerna har ökat med i genomsnitt 6,5–7 procent per år. Minimilönerna är dock fortfarande

bland de lägsta i Europa, även om andelen personer som befinner sig under fattigdomsgränsen minskar. Estlands statsskuld uppgick till endast 4,9 procent av BNP 2004, vilket var den lägsta inom hela EU-25 där genomsnittet låg på 63,8 procent av BNP.

Olika regeringskoalitioner har styrt landet sedan 1994. Ett genomgående tema har varit tillväxtfrämjande åtgärder, vilket bland annat har resulterat i en liberal politik avseende skatter och frihandel. Enligt en nyligen publicerad internationell jämförelse av Heritage Foundation och Wall Street Journal ansågs Estland vara den fjärde mest fria marknaden i världen efter Hong Kong, Singapore och Luxemburg (Miles et al 2005). Estland avancerar även på Världsbankens topp 30-lista över länder med bäst näringslivsklimat och ligger bättre till än till exempel Tyskland, Nederländerna och Frankrike (Världsbanken 2005).

Trenden går mot mindre av direkta skatter och mer indirekta skatter.

Från direkta till indirekta skatter

Den estländska regeringen uppger att ett huvudsyfte med skattesystemets utformning har varit att främja entreprenörskap. Det har skett dels genom den platta skatten som innebar en drastisk förenkling av skattesystemet, dels genom en grön skatteväxling som har skiftat skattebördan från inkomster till konsumtion och miljöförstöring. Trenden går mot mindre av direkta skatter och mer indirekta skatter. Andelen indirekta skatter och sociala avgifter i förhållande till de direkta skatterna är idag en av de högsta bland de mer utvecklade ekonomierna.

Ledord för utformningen av skattesystemet har varit att det ska vara enkelt, lättförståeligt och transparent. Detta har uppnåtts genom att göra det så generellt som möjligt med ett minimum av undantagsregler.

Sedan 1994 beskattas medborgarnas totala inkomst med en och samma skattesats, för närvarande 24 procent. Inkomster från anställning, näringsverksamhet, kapital och pension jämställs. Däremot beskattas inte inkomster från aktieutdelning. I övrigt gäller att all inkomst upp till motsvarande 11 800 svenska kronor/år är skattefri (12 700 svenska kronor från 2006). Den genomsnittliga månadslönen i Estland var 4 450 svenska kronor 2004. Sociala avgifter och moms uppgår i normalfallet till 33 respektive 18 procent.

När den platta inkomstskatten infördes 1994 uppgick den till 26 procent. Den 1 januari 2005 sänktes inkomstskatten till 24 procent och enligt den senaste överenskommelsen mellan koalitionsparterna i den estniska regeringen avser man att sänka inkomstskatten stegvis med en procentenhet varje år fram till 2009 då den ska vara 20 procent.

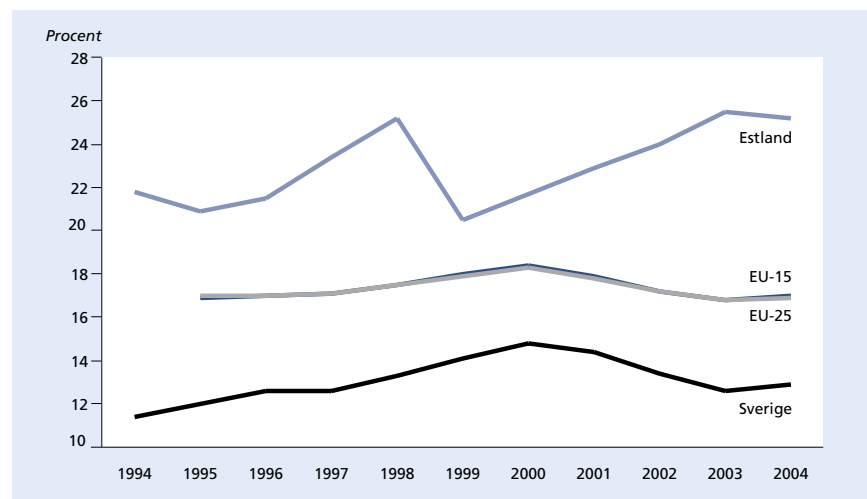
Estlands bolagsskatt är unik för EU

De senaste två åren har Estland haft störst andel företagsinvesteringar inom EU-25.

Estland har ett för EU unikt bolagsskattesystem.² Efter en reform 2000 beskattas enbart den del av vinsten som delas ut till aktieägarna. Företagen har inte längre rätt att göra skattemässiga avskrivningar och avsättningar. Bolagsskatten på den utdelade vinsten uppgår till 24 procent. Reformen innebär att företagen kan välja mellan skattefri återinvestering i produktionen eller beskattad utdelning till aktieägarna. Logiskt sett bör detta stärka företagets incitament att investera.

En intressant iakttagelse är att investeringarna som andel av BNP har ökat kraftigt sedan reformen, medan trenden inom EU som helhet har varit negativ under motsvarande period. De senaste två åren har Estland haft störst andel företagsinvesteringar inom EU-25. I jämförelse har Sverige haft lägst andel företagsinvesteringar de senaste tre åren (se Figur 1). Svenska företag är däremot de enskilt största investerarna i Estland och står för totalt 45 procent av de utländska direktinvesteringarna i landet.

FIGUR 1 Företagsinvesteringar som andel av BNP (procent) 1994–2004

Källa:
Eurostat 2005

² Enligt en överenskommelse i samband med Estlands inträde i EU har Estland förbundit sig att ändra sitt nuvarande bolagsskattesystem innan den 1 januari 2009 eftersom det strider mot EU:s nuvarande subsidiaritetsdirektiv. Estland har anlitat Internationella valutafonden, IMF, för råd om hur en förändring skulle kunna ske.

Slovakien införde från januari 2004 en enhetlig skatt på 19 procent för alla inkomster som överstiger 1,6 gånger den inkomstnivå som klassas som fattigdom.

De utländska direktinvesteringarna fördubblades under 2004 och BNP-tillväxten uppgick till 5,5 procent.

En annan intressant iakttagelse är att estniska statens intäkter från bolagsskatten har ökat stadigt sedan reformen 2000, både i kronor räknat och som andel av BNP, från 494,24 miljoner 2000 till 1 458,78 miljoner svenska kronor 2004. Bolagsskatterna utgjorde 6 procent av statens totala skatteintäkter 2003. De samlade bolagsskatteintäkterna uppgick till 1,8 procent av BNP 2004, vilket kan jämföras med t.ex. Tyskland vars bolagsskatteintäkter uppgick till i genomsnitt en procent av BNP 2001-03.

Den estländska regeringen hävdar att det platta inkomstskattesystemet har bidragit till den positiva ekonomiska utvecklingen i landet. Rege-

ringen menar även att skattereformen 2000 är den huvudsakliga orsaken till de ökande direktinvesteringarna och skatteintäkterna. Att företagens investeringar verkligen har ökat som en direkt följd av skattereformen får stöd i en rapport från den finska riksbanken (Funke 2001). Vidare hävdar regeringen att bolagsskatteformen särskilt har gynnat små företag eftersom de därigenom fick större möjlighet att finansiera tillväxt med egna medel. Små företag har ofta finansieringsproblem. Detta är ett generellt problem för hela EU. Problemet befaras dessutom bli ännu större efter införlivandet av de nya kapitaltäckningsreglerna i Basel II.

Slovakien har gått längst

Slovakien är det land som har gått allra längst i fråga om platt skatt. Slovakien införde från januari 2004 en enhetlig skatt på 19 procent för alla inkomster som överstiger 1,6 gånger den inkomstnivå som klassas som fattigdom. Samtidigt avskaffades i stort sett alla undantagsregler och avdragsmöjligheter.

Den enhetliga skatten på 19 procent ersatte ett tidigare system med fem inkomstklasser. Bolagsskatten sänktes från 25 till 19 procent samtidigt som skatten på aktieutdelning slopades. Slovakien nöjde sig dock inte med detta utan införde även en enhetlig moms på 19 procent som ersatte de två tidigare skattesatserna på 20 respektive 14 procent.

Arbetsgivarnas sociala avgifter är fortfarande kvar på en relativt hög nivå jämfört med övriga medlemsstater. Det bör dock påpekas att lönerna i Slovakien tillhör de lägsta i EU, vilket innebär att den totala arbetskraftskostnaden trots detta fortfarande är låg.

Slovariens skattereform samordnades med reformer avseende socialförsäkring, pension, sjukvård och arbetsrätt, vilka bland annat innebar

att skattenedsättningar och skatteundantag som syftade till att uppnå andra samhällspolitiska mål än de strikt fiskala, ersattes med direkta åtgärder inom respektive politikområde.

Skattereformen och det påföljande inträdet i EU anses ha bidragit till ökade utländska direktinvesteringar och högre ekonomisk tillväxt. De utländska direktinvesteringarna fördubblades under 2004 och BNP-tillväxten uppgick till 5,5 procent. Trots att skattereformen skulle vara budgetneutral har skatteinkomsterna ökat med nästan 5 procent. Enligt Slovariens finansminister, Ivan Miklos, är de främsta orsakerna till detta en breddning av skattebasen och bättre skattemoral. Det bör dock påpekas att den enhetliga momsatsen, som i praktiken innebar en skattehöjning, gjorde att enbart statens momsintäkter ökade med nästan 19 procent.

Den slovariska regeringens mål med reformerna är att omvandla skattesystemet till det mest konkurrenskraftiga inom EU och OECD. Med konkurrenskraft avses inte skattenivån i sig utan systemets effektivitet och transparens.

Det svenska skattesystemet

I det svenska skattesystemet finns det tre huvudsakliga inkomstslag; näringsverksamhet, tjänst och kapital. Skatten på inkomst av näringsverksamhet och tjänst är progressiv, från cirka 30 procent till som mest cirka 60 procent på inkomst

som överstiger gränsen för statlig inkomstskatt. Kapitalskatten är proportionell och uppgår till 30 procent av inkomsten oavsett storlek. Så länge de olika inkomstslagen beskattas olika kommer det att finnas incitament för skatteplanering. Bolags-

Det svenska skattesystemet har blivit allt mer komplicerat och kostnaderna för att administrera systemet är stora för både företag och myndigheter.

Sverige närmar sig en tidpunkt då komplexiteten och problemen i nuvarande skattesystem, tillsammans med förändrade förutsättningar i omvärlden, talar för en större skattereform.

skatten uppgår till 28 procent, men möjligheten att göra olika typer av skattemässiga avdrag och avsättningar gör att den faktiska bolagsskatten för många aktiebolag är betydligt lägre.

Huvudambitionen med 1990–91 års skattereform var att bredda skattebaserna för att därmed kunna sänka marginalskatterna. Sedan dess har dock fler än 250 ändringar gjorts (Lundgren et

al 2005) och grunddragen i skattereformen är förändrade. Det svenska skattesystemet har blivit allt mer komplicerat och kostnaderna för att administrera systemet är stora för både företag och myndigheter. Det samlade skatteintäktsbortfallet är dessutom betydande och beräknas uppgå till cirka 100 miljarder per år (Skatteverket 2004).

Policyslutsatser

Internationaliseringens effekter i form av ökad konkurrens och en allt större rörlighet över gränserna ställer högre krav på företagen, men även på de offentliga institutionerna. Vikten av att vidta åtgärder som stärker det egna landets konkurrenskraft i syfte att upprätthålla välfärd och sysselsättning blir allt tydligare i takt med att företagens möjligheter att flytta sin produktion till andra länder ökar.

Den hårdnande konkurrensen om företagens investeringar ställer högre krav på det svenska skattesystemet. Sverige har ett högt skattetryck internationellt sett. Jämfört med de länder som på sistone har förenklat sina skattesystem och infört platt skatt är det svenska skattesystemet dessutom komplicerat och ger incitament till samhällsekonomiskt ineffektiv skatteplanering.

Det finns mycket som är tilltalande i ett system med platt skatt, främst i fråga om enkelhet och kostnadseffektivitet. Att införa platt skatt i Sverige skulle innebära en radikal reform av hela skattesystemet som sannolikt även skulle kräva förändringar i angränsande system. Ovissheten kring effekterna är emellertid stor. Det finns en risk att höginkomsttagare tjänar mest på en sådan reform. Samtidigt kan ifrågasättas om det ovillkorligen behöver vara ett nollsummespel där alla övriga inkomsttagare förlorar i motsvarande mån.

Sverige har genomfört stora reformer tidigare och ses av många länder inom EU som ett föregångsland när det gäller exempelvis pensionsreformen som genomfördes under andra halvan av 1990-talet. Flera länder i Europa står inför liknande problem, men saknar den politiska kraften att genomdriva större reformer. Den svenska pensionsreformen gav både vinnare och förlorare, men de allra flesta var överens om att en reform var nödvändig för att klara den långsiktiga finansieringen av pensionsåtagandena.

Skattebasutredningen konstaterade i sitt betänkande 2002 att: ”många av de förändringar som blir nödvändiga tar lång tid att genomföra. Att vänta till problemen växer sig så stora att alla inser nödvändigheten av förändring kan underlätta ett beslut på kort sikt men det är en dyrbar väg. Den leder till välfärdsförluster för medborgarna och oftast också till sämre beslut” (SOU 2002:47). Oavsett om man är för eller emot platt skatt kan det konstateras att Sverige närmar sig en tidpunkt då komplexiteten och problemen i nuvarande skattesystem, tillsammans med förändrade förutsättningar i omvärlden, talar för en större skattereform för att främja ekonomisk tillväxt och därigenom säkra finansieringen av den framtida välfärden.

Källor

- Bloomberg (2004) "European governments cut taxes to spur growth, investment", 041231
- Estonian Government (2005) *Coalition agreement between the Estonian Reform Party, the Estonian Centre Party and the Estonian People's Party*, <http://www.valitsus.ee/?id=1468&PHPSESSID=1c5925734e43c4e738232564fef88cd4>
- European Commission (2004) DG Taxation & Customs Union, *Taxation Papers – Measuring the effective levels of company taxation in the new member states: A quantitative analysis*, working paper no. 7/2004
- European Commission (2005a) Communication from the Commission to the Council and the European Parliament, *Common Actions for Growth and Employment: The Community Lisbon Programme*, [SEC(2005) 981], Brussels, 20.7.2005, COM(2005) 330 final
- European Commission (2005b) DG Taxation and customs union, *Activities of the European Union (EU) in the tax field in 2004*, Brussels, 4 February 2005, Doc (2005) 2304
- European Voice (2005) "Belgium enters tax contest to woo foreign investors", 8–14 September 2005
- Eurostat (2005) "Statistik avseende BNP, statsskuld och företagsinvesteringar", <http://epp.eurostat.cec.eu.int>
- Funke, M. (2005) *Determining the taxation and investment impacts of Estonia's 2000 income tax reform*, BOFIT Online, 2001, No. 15, Bank of Finland, Institute for Economics in Transition
- Gale, W.G. (2004) *Flat tax*, The Brookings Institution
- Hall, R. and A. Rabushka (1995) *The Flat Tax*, 2nd Edition. Stanford, CA: Hoover Institution Press
- International Monetary Fund (IMF) (2005) Fiscal affairs department, *Estonia: A program of tax reform*, 050215
- Julin, C. (2005) *Slovakiens ekonomi våren 2005: "Tatratigern" fortsätter att växa*, 2005-03-11, Exportrådet. <http://www.swedishtrade.se>
- Lundgren, S. et al (red.) (2005) *Konjunkturrådets rapport 2005, Tid för en ny skattereform*, SNS
- Miles, M. A. (et al) (2005) *2005 Index of Economic Freedom: The Link Between Economic Opportunity and Prosperity*, The Heritage Foundation/The Wall Street Journal, <http://www.heritage.org>
- Ministry of Finance (Nederländerna) (2005), pressmeddelande 050920, "Extra cut in tax on business profits"
- Ministry of Finance of the Republic of Estonia (2005) *Ministry of Finance summer 2005 macroeconomic forecast*, August 28
- Ministry of Finance of the Slovak Republic (2005) *The Fundamental Tax Reform*, February, <http://www.finance.gov.sk>
- OECD (2005) *Slovakia's introduction of a flat tax as part of wider economic reforms*, Economic department working papers No.448, 3 Oct
- Persson, M. (2003) *Skatterna – konkurrens eller harmonisering?*, 2003:6, Sieps, maj 2003
- Republic of Estonia (2004) *National report on economic reform 2004*, Tallinn, October
- Skatteverket (2004) *Skatter i Sverige – Skattestatistisk årsbok*, nr 7, december 2004
- SOU 2002:47, *Våra skatter?*, Skattebasutredningen, november 2002
- Tax policy department (2005) Ministry of Finance (Estland), *Estonian Taxes and Tax Structure*, February
- Tax Reformer (2005) Issue 01
- The Economist (2005) "Flat is beautiful", 3 Mars
- The Economist (2005) "The case for flat taxes", 14 April
- The Economist (2005) "The flat tax revolution – Fine in theory, but it will never happen. Oh really?", 14 April
- Utrikesdepartementet (2002) "Landstrategi för samarbetet med Estland 2002–2004", pm 2002-06-19
- Utrikesdepartementet (2004) *Mänskliga rättigheter i Estland 2004*
- Världsbanken (2005) *Doing business in 2006, Creating jobs*

Övriga källor:

- Committee on economic and monetary affairs (ECON), Offentlig hearing om bolagsskatt (CCCTB), Europaparlamentet, Bryssel, 051005
- Sihver, Anneli, Executive Officer of Enterprise Division, Economist Development Department, Ministry of Economic Affairs and Communications, Estland

Tillväxtpolitisk utblick

AKTUELLT OM TILLVÄXTPOLITIK

En skrift från ITPS, Institutet för tillväxtpolitiska studier.
Utkommer med 10–20 nr per år, citera oss gärna men ange källan.
ISSN 1652-7879. Ansvarig utgivare: Sture Öberg.

FÖR Ytterligare information,

KONTAKTA: Per Tervahauta

TEL: +32 2 221 02 11 E-POST: per.tervahauta@itps.se

I REDAKTIONEN: Anders Östhol

TEL: +46 8 456 67 44 E-POST: anders.osthol@itps.se

Marianne Löfgren

TEL: +46 8 456 67 33 E-POST: marianne.lofgren@itps.se

itps INSTITUTET FÖR
TILLVÄXTPOLITISKA
STUDIER

POSTADRESS ITPS, Studentplan 3,
SE-831 40 Östersund

BESÖKSADRESS Stockholm: Tegelbacken 4

TELEFON +46 63 16 66 00 E-POST info@itps.se

FAX +46 63 16 66 01 HEMSIDA www.itps.se